

PANORAMATICKÉ JAVY – TRANS/KOMUNIKÁCIA VZŤAHOV

KONIARENĽ – priestor pre súčasné umenie, Trebišov

Peter Valiska-Timečko (1985) & IW KAN (1983)

Kurátor: Adam Macko

Panoramatické fenomény: krajina ako vzťahové pole a materiálna udalosť

Prezentačný projekt predstavuje výsledok dvojročnej spolupráce medzi etablovaným slovenským umelcom Petrom Valiskom - Timečkom a auto-didaktky tvoriacej pod pseudonymom IW KAN. Od roku 2024 rozvíjajú spoločný vizuálny jazyk založený predovšetkým na veľkoformátovej abstraktnej krajinomaľbe, v ktorej krajina nefunguje ako zobrazenie, ale ako vzťahové a fenomenologické pole. Namiesto dokumentovania konkrétnych miest diela transformujú prežité stretnutia s prostredím na materiálne a afektívne zážitky, čím odkazujú na koncepciu vnímania Mauricea Merleau-Pontyho ako telesného ukotvenia vo svete. Tvorivé partnerstvo odkazuje na častú modernistickú stratégiu prepájania pozícií akademického didaktizmu a inštiktívneho, v descartovskom zmysle „nezaťaženého“, poznávania a tvorivosti.

Maľby sú budované prostredníctvom hustých vrstiev hmoty a pigmentu, čím vznikajú hmatateľné reliéfy a štruktúry, v ktorých sa gesto a materialita stávajú hlavnými nositeľmi významu. Ich procesuálny charakter pripomína pojem „arény akcie“ Harolda Rosenberga, ktorý zároveň chápe maľbu ako performance, kde sa na tvorbe významu aktívne podieľa samotná hmota. Hoci kompozície vychádzajú zo spoločných ciest konkrétnymi krajinami, zostávajú v rovnováhe medzi abstrakciou a expresívnym gestom. Neustále prítomná línia horizontu funguje ako hranica medzi fyzickým priestorom a imaginárnou projekciou, často sa otvára do žiarivých zlatých plôch, ktoré evokujú neistotu, transcendenciu a nestálosť videnia. Ich vizuálna nejednoznačnosť pripomína chápanie obrazu podľa Georgesa Didi-Hubermana ako nestálom situacionizme, v ktorom viditeľnosť neustále kolíše medzi odhalením a skrytím.

Ústredným konceptuálnym motívom je takmer nebadateľná prítomnosť vysielacích veží zasadených do horizontu. Tieto prvky, realizované fosforeskujúcim pigmentom, vystupujú do popredia až pri meniacich sa svetelných podmienkach, čím do zážitku z vnímania vnášajú rozmer času. Fungujú súčasne ako vysielateľ i prijímač a stávajú sa metaforou neviditeľného prúdenia komunikácie, pamäti a tvorivej energie medzi oboma umelcami. V tomto zmysle výstava rezonuje s konceptom relačnej estetiky Nicolasa Bourriauda a presúva vzťahovosť zo sféry sociálnej interakcie do intímnej dynamiky umeleckého spoluautorstva.

Spolupráca sa odvíja v tvorivom napätí medzi performatívnou, akčnou tvorbou Petra Valisku-Timečka a tajomnou, zámerne anonymnou umeleckou prítomnosťou IW KAN. Výstava nekladie dôraz na individuálne autorstvo, ale chápe maľbu ako spoločný proces vyjednávania, v ktorom gesto, materiál a vnímanie neustále vytvárajú kolektívny vizuálny jazyk. Výsledné diela nie sú len panorámami vonkajších krajín, ale vrstvenými topografiami dialógu, afektu a neviditeľného prepojenia. Dôraz je na komunikácií, napätí, hľadaní rovnováhy a v konečnom dôsledku zviditeľňovaní najmä *vnútorných panorám*, ktorými sme skrze tvorbu prepájajú.

Adam Macko